

Sygn. akt IX U 465/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Iwona Nowak
Protokolant:	Wioleta Potrzásaj

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2018 r. w Rybniku

sprawy z odwołania **J. U. (U.)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale ./.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania **J. U.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 19 stycznia 2018 r. Znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w wysokości 3 tony węgla rocznie począwszy od daty złożenia wniosku,
- zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn.akt IX U 465/18

UZASADNIENIE

Ubezpieczony **J. U.** złożył wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla uprawnionych emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 19.01.2018r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego

z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2018r. , ponieważ ubezpieczony utracił prawo do bezpłatnego węgla przed 14.01.1999 r. tj. dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 26.11.1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych /Dz.U. Nr 162, poz. 1112 z późn.zm./.

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji i wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do ekwiwalentu pieniężnego za rok 2018.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

J. U. był pracownikiem (...) w R., z którego przeszedł na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

10.01.2018r. wystąpił z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2018.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 19.01.2018r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2018r. , ponieważ ubezpieczony utracił prawo do bezpłatnego węgla przed 14.01.1999 r. tj. dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 26.11.1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych /Dz.U. Nr 162, poz. 1112 z późn.zm./.

(dowód: akta ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych /Dz.U. Nr 147, poz. 1031/ ustawa określa zasady i sposoby realizacji uprawnienia do

ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zwanego dalej „ekwiwalentem” przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

W art. 2 ust. 1 powyższej ustawy zawarta jest definicja ustawowa osoby uprawnionej.

Są to uprawnieni do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r., którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 01.07.2007 r. a po dniu 31.12.2001 r. nie pobierali ekwiwalentu

- emeryci i renciści, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych
- osoby, które na emeryturę lub rentę przeszły z przedsiębiorstw robót górniczych
  - wdowy, wdowcy i sieroty mający ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych.

W powyższym Układzie w art. 22 uregulowano, że emerytom i rencistom oraz

wdowom, wdowcom i sierotom uprawnionym do renty rodzinnej po pracowniku przysługuje bezpłatny węgiel w naturze z tym, że dopuszczono możliwość wypłaty deputatu węglowego w ekwiwalencie pieniężnym.

Na podstawie protokołu dodatkowego nr 7 z dnia 21.11.1995 r. uprawnieniami do bezpłatnego węgla objęto także emerytów i rencistów zamieszkałych w kraju, których uprawnienia powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r., i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r.

Protokołem tym wprowadzono także do Układu art. 44¹ o treści.... od dnia

26 listopada 1995 r. postanowienia art. 22 nie dotyczą jednostek, które do dnia

25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły na

podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw / Dz.U. Nr 113, poz. 577 ze zm./ od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 1 lutego 1980 r.

W dniu 17.11.1995 r. zawarto aneks nr (...) do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Przedsiębiorstwa (...) w R. obowiązującego od 26.11.1994 r. na mocy, którego od dnia 01.01.1996 r. zaprzestano wydawania węgla w naturze lub jego pieniężnego ekwiwalentu osobom uprawnionym do jego otrzymywania na podstawie ust. 9,10,11,12 i 17 Załącznika Nr 12 w sprawie zasady realizacji deputatu węglowego ww Układu.

Aneks ten został zarejestrowany przez Okręgowego Inspektora Pracy

w K. z dnia 04.01.1996 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy i niektórych ustaw /Dz.U. z 1994 r. Nr 113, poz. 547/ strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy mogły do dnia 25.11.1995 r. zawrzeć porozumienie w kwestii włączenia uprawnień i świadczeń unormowanych w ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy zawartym przed 01.01.1987 r., albo o odstąpieniu od ich stosowania.

Z aneksu Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników P. R.w R. nie wynika by zostało między dyrekcją zakładu a związkami zawodowymi zawarte porozumienie, o którym mowa w cytowanym wyżej art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r.

To, że do zawarcia takiego porozumienia nie doszło potwierdza również Okręgowy Inspektor Pracy w K..

W treści § 1 tego aneksu podano, że zaprzestaje się wydawania deputatu węglowego lub jego pieniężnego ekwiwalentu zarówno emerytom i rencistom, którzy byli do niego uprawnieni w wysokości 3 ton rocznie jak i tym byłym pracownikom, którzy otrzymali bezpłatny węgiel w naturze w wysokości 2,5 tony rocznie.

To uregulowanie nie mogło odnieść żadnych skutków prawnych wobec emerytów i rencistów, którzy prawo do bezpłatnego węgla w ilości 3 ton nabyli na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r. /tj. przeszli na emeryturę lub rentę po 01.01.1992 r./, gdyż zgodnie z art. 241²⁶ kp postanowienia układu zakładowego nie mogą być mniej korzystne niżeli postanowienia układu ponad zakładowego. Pogląd taki wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w orzeczeniu z dnia 20.05.2008 r. sygn.akt III AUa 282/08.

W ocenie Sądu Okręgowego skoro strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy nie zawarły formalnego porozumienia o odstąpieniu od stosowania uprawnień i świadczeń określonych w układach zbiorowych pracy zawartych przed dniem 01.01.1987 r. w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 547/ to aneks Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przedsiębiorstw (...) w R. nie może być uznany za skutecznie prawne odstąpienie od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 01.02.1980 r.

Zatem emeryci i renciści z Przedsiębiorstwa (...) w R.

zamieszkali w kraju zgodnie z protokołem dodatkowym nr 7 z dnia 21.11.1995 r. do

Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r., których uprawnienia do bezpłatnego węgla powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r. i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r. zachowali prawo do bezpłatnego węgla w wymiarze 2,5 tony rocznie.

Odmienne uregulowania zawarte w powołanym wcześniej aneksie nr (...) do zakładowego układu zbiorowego pracy w świetle art. 241²⁶ kp jako mniej korzystne nie wywołują skutków prawnych.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczony prawo do bezpłatnego węgla w naturze nabył na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21.12.1991 r.

Zatem jest on osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia

06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych.

Między stronami jest niesporne, że Przedsiębiorstwo (...) w R. było przedsiębiorstwem robót górniczych w rozumieniu art. 2 pkt. 2 cytowanej wyżej ustawy.

Wliczenie pełnej wartości deputatu węglowego do podstawy wymiaru świadczenia nie może być uznane za zaspokojenie roszczeń z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w rozumieniu art. 3 ust. 1 ww ustawy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20.05.2008 r. sygn.akt III Aua

282/08 przyjął, że za zaspokojenie roszczenia w rozumieniu powołanego przepisu należy uznać wypłatę przez byłego pracodawcę deputatu węglowego w naturze lub jego ekwiwalentu pieniężnego oraz wypłatę przez organ rentowy ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla np. w wykonaniu wyroku sądowego.

Mając więc powyższe na uwadze Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc w pkt. 1 zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w wyroku.

W pkt 2 wyroku Sąd z mocy art.98 §1 i §3 kpc w zw. z §9 ust.2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015, poz. 1804) zasądził od organu rentowego kwotę 180,00zł na rzecz ubezpieczonego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia